

ПУЛЬМОНОЛОГІЯ, ФТИЗІАТРІЯ

СИТУАЦІЯ З ТУБЕРКУЛЬОЗУ В УКРАЇНІ У ПЕРШОМУ ПІВРІЧЧІ 2024 РОКУ

Валецький Ю. М., Валецька Р. О., Калинчук С. В., Пристанець Н. С., Мишко О. М.
*м. Луцьк, Комунальний заклад вищої освіти «Волинський медичний інститут»
 Волинської обласної ради*

Захворюваність на туберкульоз, включаючи його рецидиви, серед усього населення України за перші 6 місяців 2024 року порівняно з аналогічним періодом 2023 року зменшилась на 8,4 %. Найбільший показник захворюваності спостерігається в Дніпропетровській (44,9 на 100 тис. населення), а найменший – у Луганській (0,0 на 100 тис. населення) областях. Найбільше зростання захворюваності спостерігається у Херсонській області (+52,9 %). Найбільше зменшення захворюваності – у Волинській області (-36 %).

Захворюваність дітей віком до 14 років на туберкульоз, включаючи його рецидиви, за перші 6 місяців 2024 року порівняно з аналогічним періодом 2023 року зменшилась на 33,9 %. Найбільша захворюваність спостерігається у Кіровоградській області (34,1 на 100 тис. населення), а найменша – в Донецькій, Луганській, Миколаївській (0,0 на 100 тис. населення). Звертає на себе увагу, що даний показник надзвичайно різко зменшився у Волинській області (у 17,8 раза), а у Полтавській області збільшився в 3,5 раза. Захворюваність підлітків віком 15–17 років на туберкульоз, включаючи його рецидиви, за перші 6 місяців 2024 року порівняно з аналогічним періодом 2023 року зменшилась на 16,8 %. Захворюваність дітей віком 0–17 років включно на туберкульоз, включаючи його рецидиви, за перші 6 місяців 2024 року порівняно з аналогічним періодом 2023 року зменшилась на 30,6 %.

Захворюваність дорослого населення на туберкульоз, включаючи його рецидиви, за перші 6 місяців 2024 року порівняно з аналогічним періодом 2023 року зменшилась на 6,9 %.

Захворюваність на туберкульоз легень з бактеріовиділенням, включаючи рецидиви, серед усього населення України за перші 6 місяців 2024 року порівняно з аналогічним періодом 2023 року дещо зменшилась: 15,2 на 100 тис. населення і 15,7 на 100 тис. населення відповідно.

Питома вага усього туберкульозу, підтвердженого всіма методами, до загальної кількості усіх випадків туберкульозу за перші 6 місяців 2024 року порівняно з аналогічним періодом 2023 року значно збільшилась і складає 67,5 % і 47,6 % відповідно. Що стосується туберкульозу легеневої локалізації, то слід відмітити значне зростання даного показника у Донецькій області (з 33,3 % у 2023 році до 82,7 % у 2024 році) та у Волинській області (з 41,3 % у 2023 році до 82,9 % у 2024 році). Найбільше значення даного показника є у місті Києві (96,8 %), а найменше – у Дніпропетровській області (50,4 %).

ПЕРЕХІД ДО ЦИФРОВОЇ РЕНТГЕНОДІАГНОСТИКИ ЗА ПРИНЦИПОМ РОХРАУ ЯК РЕАЛЬНИЙ СПОСІБ ПОКРАЩЕННЯ РАНЬОГО ВИЯВЛЕННЯ ЗАХВОРЮВАНЬ ОРГАНІВ ГРУДНОЇ КЛІТКИ

Коваленко Ю. М.^{1,3}, Балашов С. В.^{2,3}

¹м. Київ, Видавничо-Інформаційний Центр “Медицина України”

²м. Київ, Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН та МОН України

³м. Київ, Центр рентгенівських технологій Асоціації радіологів України

Останніми роками клініцисти фіксують збільшення занедбаних випадків туберкульозу та раку легень, що пов'язують зі зменшенням кількості профілактичних рентгенологічних досліджень органів грудної клітки (ОГК). Якщо ще у 2010 році профілактичними рентгенологічними обстеженнями ОГК було охоплено більше половини населення країни, то у 2020 році обстежувалася вже тільки третина населення, а у 2022 році – лише п'ята частина.

З одного боку це пов'язано з концентрацією рентгенівського обладнання в медичних закладах другого та третього рівня, пропускна здатність яких обмежена. Крім того, під час війни кількість таких закладів зменшилась внаслідок ворожих обстрілів. З іншого боку, через війну погіршилось транспортне сполучення і матеріальний стан населення, що зменшило його мобільність. Слід зауважити також на зменшенні кількості персоналу рентгенівських відділень, в першу чергу, рентген-лаборантів. Натепер в медичних закладах країни налічується понад 11 тисяч одиниць радіологічного обладнання і всього близько 6 тисяч рентген-лаборантів. Як наслідок, половина рентгенівського обладнання не використовується.

В Україні кількість радіологічних досліджень на порядок менша від кількості звернень пацієнтів до лікаря, що свідчить про проблеми в організації доступу до променевих методів обстеження і призводить до пізньої діагностики захворювань. Попит на радіологічні дослідження в Україні значно перевищує можливості існуючої радіологічної служби країни, які з кожним роком зменшуються. Покращити ситуацію можна, якщо проводити рентгенологічні дослідження в місці звернення пацієнта за допомогою, тобто, впровадити цифрову рентгенодіагностику за принципом РОСХРАУ (Point Of Care XRAY).

В останні роки в закладах первинної медичної допомоги (ПМД) стали встановлювати цифрові рентгенодіагностичні апарати. Порівняльний аналіз ефективності використання рентгенівських апаратів в закладах різного рівня показує, що середнє річне навантаження на рентгенівський апарат в закладах ПМД в рази перевищує середнє річне навантаження на рентгенівський апарат в країні.

Сучасні цифрові портативні рентгенівські апарати не потребують рентгенівських кабінетів, живляться від звичайної електричної мережі і легко переміщуються в просторі, що дозволяє встановлювати їх в закладах ПМД, а також використовувати такі апарати мобільними медичними бригадами. При цьому опис цифрових рентгенівських знімків можна здійснювати дистанційно майже в режимі реального часу за допомогою телерадіології. Крім того, ці знімки можна швидко, за необхідності, відправити на консультацію вузьким спеціалістам, тобто реалізувати принцип переміщення в просторі зображень, а не пацієнтів. Операторів цифрових рентгенівських апаратів можна підготувати з числа медичного персоналу закладів ПМД протягом кількох тижнів.

Оснащення закладів ПМД цифровими портативними рентгенівськими апаратами дозволяє не тільки значно збільшити загальну кількість профілактичних рентгенологічних досліджень ОГК. Це дозволяє наблизити рентгенодіагностику до пацієнтів і реалізувати принцип, що обстежуються ті, кому це показано, а не тільки ті, хто дбає про своє здоров'я.

Все це дозволяє покращити ситуацію з раннім виявленням захворювань ОГК.